

да плаща всека година” (Иширков 1952: 50; Драганова 2008: 234-235; Кънчев 1983: 230).

Усилията на Османската империя да накара *циганите да уседнат* започват с окончателното централизиране на държавата при султан Мехмед Завоевателя (1451-1481). „Прочее, румелийските цигани имат този град Гюмюрджина като свое исконно отечество... Обаче старото отечество на анадолските цигани е град Балат... които султан Мехмед хан довякъл в Цариград, то и мястото, където те били настанени и досега се нарича квартал „Балат” и се счита като съсредоточие на циганите. Пак султан Мехмед завлякъл в Цариград цигани също и от Гюмюрджина, но анадолските и румелийските цигани не можали да живеят добре помежду си...”. При султан Сюлейман Великолепни тези опити вече се регламентират законодателно със „Закон за циганите във вилаета Румели” от 1530 г. Уседналите в градовете живеят в обособени махали/ квартали, съгласно османската градоустройствена концепция. Същността ѝ е във формиране на махали на религиозен принцип. „Всяка подчинена народност, позната под името рая, живее в отделни обособени места или квартали.... Също както (в) целия Изток... т.нар. чингянет – цигани скитници, които обикалят мюсюлманските провинции....при все това са им определили, както в другите градове, място за строеж, което образува отделен квартал... Шумла. Чингяне махалеси – кварталът на циганите е недалеч”.

За първите заселили се в края на XV век цигани в гр. Сливен се отрежда отделно място. То е по склоновете на местността Бармука, между устието на р. Селишка и източната част на махала Кумлука. По-късно се нарича Циганската махала. През следващите столетия турски цигани занаятчии започват да се настаняват и в близките турски махали край р. Куруча (р. Асеновска – б.а.), а българските – в българската махала Клуцохор. Извън града, на юг от турския квартал, край реката, колиби си строят дошлите влашки цигани.

В Чирпан през първата половина на XVII век вече се оформя циганска махала. Тя е в съседство с турска, а българската се отделя от тях с река и мост. През 70-те год. на XIX век махалата в Стара Загора е в източния край на града, край р. Бедечка и си има черибашия (Иванова, Кръстев 2008: 113-114).

В турските регистри на Пазарджик първото циганско семейство се посочва през 1470 г. в махала Невернишка, а в този от 1614 г. вече се записва махала Циганска с 34 семейства. Към средата на XIX век циганските махали се намират в източната периферия на града. Турските цигани живеят в Деро махала, но от тях има и в средата на града, около бившия затвор. Българските се пръскат сред българското население в Чиксълън и Ени махала (Бойков 2008: 78, 111-115; Батаклиев 1969: 201-203).